

Voorwoord

Wie begaan is met het natuurbehoud zal het zeker weten: 2010 werd uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de biodiversiteit. En op 23 mei organiseerden wij in Meanderland onze Dag van de biodiversiteit.

En u zal het allicht al wel vernomen hebben: men is er niet in geslaagd om wereldwijd de achteruitgang van deze biodiversiteit te stoppen, wat nochtans de bedoeling was.

In Meanderland hebben we de laatste jaren nochtans ongelooflijk ons best gedaan om de lokale biodiversiteit te beschermen. Vele hectaren natuurgebied werden aangekocht. Samen met de professionele ploegen van Natuurpunt hebben vele vrijwilligers in de verschillende natuurgebieden van onze regio zeer veel beheerwerk verricht en wordt de monitoring nu opgestart of verder gezet.

Vroeger dachten we dat biodiversiteit alleen uit het aantal soorten bestond. Vandaag begrijpen we in het natuurbeheer dat ook de verscheidenheid binnen de soorten van zeer groot belang is. De basis, het belangrijkste deel van de biodiversiteit vormen de verschillende ecosystemen.

Als we deze ecosystemen van onze natuurgebieden op landschapsschaal overlopen komen we tot de conclusie dat we in onze regio Meanderland met een zeer grote biologische verscheidenheid kennen.

In de vallei van de Kleine Nete hebben we Neerhelst, Breeven, De Bleken en het Buitengoor. Neerhelst bezit zeer hoogwaardige kleinschalige cultuurnatuur, vooral bestaande uit hooilandjes en houtkanten. Breeven en de Bleken hebben o.a. nog zeer uitgestrekte bossen en dekzanden. Het Buitengoor heeft naast zeer hoogwaardige berken en elzenbossen, zeer belangrijke Kleine zeggenvegetaties en vochtige heide.

De andere natuurgebieden liggen in het bekken van de Grote Nete. In de ene uithoek ligt de Rammelaars, een uiterst gevarieerd natuurgebied met natte hooilandjes en broekbos. Aan de andere uithoek situeert zich de Keiheuvel met zijn droge natuur. Dan volgen in de beekvallei de Vennen met zijn mozaïeknatuur en vele "nieuwe" bossen. Daarna het Griesbroek met vooral zijn uiterst belangrijke wilgenbroeken en reeds mooi herstelde droge zandrug. Verder liggen Belsbroek en heide en het Malesbroek met zowel stuifzanden als elzenbroekbossen en enkele mooie graslandjes. Het Zammelsbroek waar men vooral natte ruigte wil laten ontwikkelen zal hiervoor waarschijnlijk vanuit Sigma veel steun gaan krijgen. Een plan dat weer meer ruimte aan het water van de Grote Nete wil geven.

In de vallei van de Molse Nete hebben we de natuurgebieden "De Molse Nete" en de Scheppelijke Nete, waar vooral broekbossen, riet met wilgenbollen en graslanden worden bevoordeligd. Het Zelguis evolueert dan weer naar trilvenen en wilgenbroeken.

U ziet aan variatie hebben we in onze natuur van Meanderland geen gebrek, iets wat de biodiversiteit die op landschapsschaal reageert zeker ten goede komt. U hebt het tijdens wandelingen zeker al ontdekt.

De natuur dankt al onze medewerkers.

JAN DIRKX

Voorzitter Natuurpunt Netebronnen

Juni 2010

natuurpunt

Oeverzwaluwendam aan de Dekshoevevijver bewoond

Einde januari 2009 staken een twintigtal leden van de Vogelwerkgroep van Natuurpunt Geel – Meerhout op initiatief van Eric Peetermans de handen uit de mouwen. Op de Dekshoevevijver in Geel bouwden ze een broeddiam voor oeverzwaluwen. Vorig jaar lieten de oeverzwaluwen de dam nog links liggen, maar sinds begin april heerst er een grote bedrijvigheid rond de dam. Een kolonie van meer dan 30 oeverzwaluwen heeft er zijn intrek genomen: zeker 18 nestgaten werden bezet. Daarmee is de doelstelling van het project bereikt. Achttien koppels kunnen op een broedseizoen voor 140 tot 200 nakomelingen zorgen. De kans is groot dat ook de volgende jaren er oeverzwaluwen broeden op de Dekshoevevijver. De meeste kolonies keren immers elk jaar naar hun vertrouwde broedplaatsen terug.

OEVERZWALUW

De oeverzwaluw (*Riparia riparia*) is een van de vier zwaluwensoorten die hier in de lente en zomer voorkomen en broeden; maar het is allicht de minst bekende. Het is ook de kleinste van de vier soorten (boerenzwaluw, gierzwaluw en huiszwaluw zijn de andere). Ze is goed 12 cm lang en gemakkelijk te herkennen aan de bruine bovendelen en bruine borstband, de witte keel en witte onderzijde, donkere ondervleugels en een ondiep gevorkte staart. Ze komen vaak voor in grote groepen, vooral nabij de kolonies waar ze broeden. Buiten het broedseizoen treft men oeverzwaluwen in groepen aan als ze rusten op elektriciteitsdraden, takken, in het riet, enz.

Elk jaar worden er oeverzwaluwen waargenomen op de Dekshoevevijver; ze komen er boven het water en het riet jagen op insecten. De biotoop is ideaal, alleen ontbrak er een geschikte broedplaats. In december 2008 zette het stadsbestuur van Geel het licht op groen voor het bouwen van een broeddiam.

Foto Rik Verborgt

BROEDDAM

Een broeddiam kan gewoon een berg zand zijn. Maar dat vraagt veel onderhoud om de dam in stand te houden. Daarom werd gekozen voor een dam met stenen wanden. Voor die wanden werd gebruik gemaakt van blokken van een meter lang en 25 cm breed en hoog. De blokken zijn hol, zowel boven als onder open en werden gewoon op mekaar geplaatst zonder cement te gebruiken. In de bouw worden die blokken gebruikt om binnenmuren te maken. Met die blokken werden op de Dekshoevevijver twee muren van 5 meter lang en 2,25 m hoog gemaakt. De ruimte tussen de muren (ongeveer 85 cm) en de muren zelf werden gevuld met zand. Bovenop de laatste laag blokken werd ook nog 20 cm zand gegooid zodat de dam uiteindelijk ongeveer 2,4 m hoog is.

Onder de muren werden eerst betonplaten gelegd om te vermijden dat de dam op de drassige ondergrond wegzakt. De muren zijn met geplooid betonijzer aan mekaar verankerd. De onderste zes steenlagen (tot 1,5 meter hoogte) werden gestapeld met de openingen naar boven en onder; de volgende drie lagen (van 1,5 tot 2,25 m hoogte) werden met de openingen zijdelings gestapeld. De oeverwaluwen kunnen de bovenste 75 cm van de dam gebruiken om hun nestgangen te graven. Onderaan de dam, op een hoogte van ongeveer een meter werden een paar gaten voorzien als broedplaats voor ijsvogels. De buitenmuren werden nog wel "bezet" met zwarte grond om het geheel een zo natuurlijk mogelijk uitzicht te geven. De dam staat aan de vispaaiplaats aan de kant van het Kempisch kanaal.

Foto Frans Emmerechts

Foto Rik Verborgt

BROEDGEDRAG VAN DE OEVERZWALUW

Begin april komen de eerste oeverwaluwen terug uit Afrika. De volwassen vogels keren meestal terug naar hun vertrouwde broedplaatsen. Om beurten werken het mannetje en het vrouwtje aan de nestgang, die in lengte varieert van driekwart tot anderhalve meter, ongeveer 5 cm breed is en schuin naar boven loopt. Daarvoor hebben de oeverwaluwen dikwijls niet meer dan een dag of drie nodig. Dat is een hele prestatie want ze moeten het doen met hun snavel en poten. Moeder natuur heeft wel voor een extra hulpmiddel gezorgd. Boven de achterteen van de oeverwaluw bevindt zich een minuscule borsteltje waarmee het overtollige zand naar buiten gewerkt wordt.

Op het einde van de gang bevindt zich een wat breder rond kamertje waarin het nest wordt gebouwd. Dat is een nogal slordig bouwsel van plantaardig materiaal dat van binnen gevoerd wordt met wol, haren en veertjes. Op dat zachte bedje worden vier tot zes witte eitjes gelegd. De beide ouders broeden om beurt en na ongeveer twee weken komen de jongen uit. Als de jongen een dag of 20 oud zijn, vliegen ze uit. Een koppel oeverwaluwen brengt normaal twee broedsels groot voor ze terug naar hun overwinteringgebieden trekken.

Op 10 juni stelde Eric Peetermans vast dat alvast een deel van de jongen de nesten verlaten hadden. Boven de broeddiam hing een wolk van 60 tot 70 oeverwaluwen. En er werd nog volop aan- en afgevlogen naar een aantal nestgaten.

LUC DAMEN

Natuurkroniek Meanderland: Winter '09-'10

DECEMBER '09 – JANUARI '10 – FEBRUARI '10 : HOOGTEPUNTEN VOGELS

Bij de watervogeltelling op 16 februari werden de tellers aangenaam verrast door een **Roodhalsfuut** op Mol Miramar. Nog groter was de verassing toen daar ook een **Kuifduiker** ontdekt werd. Beide vogels of zelfs nog een 2de **Kuifduiker** werden één dag later waargenomen op Mol Grote Zandput.

Het maximum aantal **Futen** samen deze winter werden geteld op 27/12 met 156 ex. op Mol Miramar.

Op 11/12 werden 239 **Aalscholvers** geteld op de slaapplaats bij Put Stroobants, maar op 16/01 kwamen er daar door de ijsbedekking maar 93 ex. slapen, 113 anderen verkozen toen de Kanaalplas met zijn open water. Op 25/02 werden de eerste ex. bij hun nesten gesignaleerd.

Deze winter werden op alle geschikte overwinteringplaatsen **Roerdampen** opgemerkt: Mol Selguis, Den Diel en Grote Zandput (zelfs 2 ex. op 14/01), Balen De Most. Hou dus dit voorjaar een oogje in het zeil voor broedgevallen. Op Retie Kattestaart zijn ze al goed op weg ondertussen!

Foto Frans Emmerechts

Op 11/12 en 18/01 vielen 19 **Grote Zilverreigers** in op hun slaapplaats aan Put Stroobants. Op 03/01 zelfs 20 ex. als maximumaantal voor deze toch strenge winter.

Vanaf 07/01 (Griesbroek en De Most: 1 ex.) werden doortrekkende en rondzwervende **Ooievaars** genoteerd. In de derde decade van februari nam de doortrek dan toe (zie trektellen.be) met als grootste groep 13 ex. op 27/02 over Wezel en even later over de telpost van Lommel Maatheide.

Kleine Zwanen en een enkele **Wilde Zwaan** komen nu bijna jaarlijks overwinteren in het agrarisch gebied rond de Postelse en Arendonkse Wateringen. Een eerste waarneming kwam binnen op 23/12 van 9 ex. **Kleine Zwaan** tussen Hoge Mierde en Reusel (NL). Op 01/01 Retie Schoonbroek 3 Kleine + 1 Wilde. Vanaf 07/01 in de Arendonkse Wateringen regelmatig 23 ex. (16 ad. + 7 onv.) op de akkers. Op 16/02 telde men 29 ex. pendelend naar Kasterlee Tikkebroeken.

Eén **Wilde Zwaan** verkoos Mol Vercammen van 23/12 tot zeker 01/01 als overnachtingplaats.

Op 11/01 waarneming van 1 ad. en 1 onv. ex. aan Mol Grote Zandput. Over trektelpost (TTP) Maatheide Lommel passeerden op 30/01 2 ex. en op 31/01 4 ex. **Wilde Zwaan** naar Z.

Ook de **Toendrarietganzen (foto)** kwamen weer in grote getale overwinteren en boden in de schemering een prachtig spektakel wanneer ze in grote golven invielen op hun slaapplaats Grote Zandput Mol: 11/12 (1.360 ex.), 02/01 (1.650 ex.), 04/01 (3.100 ex.), 23 en 26/01 (3.950 ex.), 16/02 (3.700 ex.), 21/02 (2.700 ex.). Op 30/01 werden op de foerageergronden op de 7 Heerlijkhedenheide in Postel zelfs 5.400 ex. geteld ondanks de verstoring door een duikend vliegtuigje naar de groep toe.

Foto Jelle Van de Veire

Zelfs **Kleine Rietganzen** kwamen in de kijker: 08/01 2 ex. op Mol Kanaalplas en op 30/01 min. 12 ex.; tussen de Toendra's op 7 Heerlijkhedenheide.

Ook een 330 **Kolganzen** verbleven daar toen met nog 370 ex. overtrekkend. Over TTP Maatheide werden op 30/01 128 ex. en op 31/01 nog 30 ex. naar Z geteld.

Grote aantallen **Grauwe Gans** werden geteld op 12/12 Postel Ronde Put met 208 ex. ter plaatse, 13/12 Arendonk Goorken 430 ex. en op slaapplaats Mol Grote Zandput op 03/01 596 ex.

Max. aantal **Canadaganzen** samen voor de regio op 15/12 in Mol Rauw Canyon met 175 ex.

19 **Brandganzen** trokken op 31/01 over TTP Maatheide, terwijl ons solitaire Brandgansje ook deze winter weer op verschillende locaties werd waargenomen.

Grote aantallen **Mandarijneend** op 03/01 op Mol Stroobants met 18 ex. en op 27/01 op Put Rauw met 61 ex.!!! Van waar kwamen die beesten ineens allemaal?

Max. aantal **Krakeenden** werd geteld op 02/01 op Postel Wateringen met 180 ex.

Voor **Wintertalingen** moet je bij vorst op de Grote Zandput zijn: 27/12 (180 ex.) en 02/01 (194 ex.)

32 **Pijlstaarten** trokken op 28/02 in groep over TTP Lommel Maatheide.

In totaal werden op de Molse Zandputten 1.310 ex. **Kuifeend** geteld t.o.v. 1.125 ex. in vorige winter.

Max. aantal **Brilduikers** tezamen op 17/01 op Put Rauw met 10 MM en 7 WW.

Grootste aantal **Nonnetjes** samen deze winter op 30/01 op put Stroobants met 5 MM en 10 WW.

Grote Zaagbekken verzamelden 's avonds ook op de Molse Grote Zandput: 27/12 (13 MM, 13 WW), 04/01 (13 MM, 20 WW), 30/01 (17 MM, 24 WW) en op 12/02 ook nog min. 40 slapers ter plaatse.

Van 14/01 tot 18/01 pleisterde 1 **Rode Wouw** in de omgeving van Geel Stelen en Oevel. Op 27/02 trok 1 ex. over TTP Maatheide.

Grotere aantallen **Buizerd** over deze TTP op trek op 30/01 (15 ex.) en 27/02 (21 ex.)

Op 30/01 2 waarnemingen van **Smelleken**: 1 M op akker in Postel 7 Heerlijkhedenheide en 1 over de TTP.

Nog een mooi **Slechtvalk**-verhaaltje: op 05/01 slaagde Dieder Plu erin om een gekleurd ex. te fotograferen op BP Geel. Bij sterk uitvergroten verscheen op de ring MQ1 = M op 04/05/05 geringd in Geleen (NL-Limburg). Zijn moeder (geringd 1994 Koblenz) broedt daar al vanaf 1996. Een broer van dit geringde mannetje broedde in 2007 bij Ophoven aan de Maas (B-Limburg) Wordt vervolgd.

Kraanvogels passeerden over TTP Maatheide op 25/02 (33 + 37 + 15 = 85 ex.), 26/02 (20 ex.) en 28/02 (10 + 5 = 15 ex.). Op 25/02 ook 36 ex. over Retie Prinsenpark en op 26/02 6 ex. over Geel.

16 **Goudplevieren** trokken op 11/12 in groep over TTP Lommel Maatheide.

Op 09/12 (2 ex.) en 23/02 (1 ex.) werden **Bokjes** opgestoten op Balen De Most.

3 **Houtsnippen** lieten zich tezamen opmerken op 06/01 aan het Miel Ottenpad in Postel. Een eerste **Grutto** landde pas op 27/02 op Retie Kievit en idem voor een **Tureluur** aan de Molse Grote Zandput.

2.550 **Stormmeeuwen** kwamen op 28/12 samen met 2.700 **Kokmeeuwen** slapen op de Grote Zandput in Mol. Daar ook **Pontische Meeuwen** op 23/01 (1 ex.) en 27/02 (2 onvolw. ex.)

Ook **Waterpiepers** zochten elke avond het rietveld aan de Grote Zandput op als slaappleats: 27/12 (8 ex.) en 22/01 (6 ex.). Ook Balen De Most is een geliefkoosde verblijfplaats: 09/12 (9 ex.), 06/01 (6 ex.) en 22/02 (12 ex.); doortrek over TTP Maatheide op 30 en 31/01 met resp. 3 ex. en 9 ex. naar Z.

(Een) **Baardmannetje(s)** liet(en) zich horen aan de Molse Grote Zandput op 02, 03 en 04/01/2010.

Een **Klapekster** (al aanwezig vanaf 03/11) bleef tot zeker 02/01 op post aan de Grote Zandput.

Ook waarnemingen aan Mol Kristallijn (25/12), Mol De Wurft (30/01) en Balen De Most (22/02).

Op 31/01 ook 1 ex. op trek over TTP Maatheide (zie Birdingkempen voor het verhaal met de muis!)

Op 22/01 merkte Lex Peeters op de Postelse Wateringen een **Kauw** op met kenmerken van de **Noordse** ondersoort.

Op 19/12 in Geel een **Vink** met een wit toupetje op de voedertafel.

Barmsijzen spec. aan TTP Lommel Maatheide op 01/12 (6 ex.) en 11/12 (19 ex.).

Kleine Barmsijzen op 12/12 in Laakdal (21 ex.) en 03/01 aan Put Rauw (6 ex.)

Grootste groepen **Putters** deze winter werden geteld op 19/12 aan Mol Kristallijn (35 ex.) en 04/01 Lommel Maatheide (24 ex.)

De grootste groep **Goudvinken** liet zich op 09/12 opmerken in Balen De Most met 32 ex. Aan het Ecocentrum in Mol regelmatig 1 M, 2 WW rond de voedertafels.

Slechts 1 waarneming van **Appelvink** deze winter: op 31/01 Lommel Maatheide: 2 ex. ter plaatse.

Nog 1 dikke krent op Lommel Maatheide op 01/12: 1 roepende **Sneeuwgors** trok voorbij.

Op 13/01 werd een mooie groep van ca 250 **Geelgorzen** foeragerend waargenomen op een onkruidakker in de omgeving van Lommel Riebos.

JEF SAS

Uit het dagboek van een (winter)vogelaar – 10 januari 2010

Vanmiddag met Nico Venema op pad gegaan. Toen we rond 13.40 uur langs het Miel Ottenpad de Zeven Heerlijkhedenheide opreden maakten we een eerste stop. Een vliegende start! Een mannetje Blauwe Kiekendief kwam prachtig belicht voorbij jagen, in de sneeuw viel een groep van 11 Patrijzen goed op, 3 Grote Zilverreigers waren boven het sneeuwdek actief, een jagend wijfje Havik schoof door het kijkerbeeld en als climax passeerde in het oosten heel laag een grote groep Kraanvogels richting Z. Omdat het voorste deel erg compact was, moesten we schatten. We hielden het op 65 ex., maar het is erg aannemelijk dat het er 70 geweest zullen zijn. In dat geval is het namelijk dezelfde groep die om 12.15 uur over Boxtel in Noord-Brabant (circa 30 km noordelijker) en om 17.05 uur over Baillèvre (nabij Chimay) werd gezien. Zo talrijk zijn Kraanvogels in deze tijd van het jaar immers niet.

Ons doel was de Toendrarietganzen. Na een lange voettocht over de besneeuwde akkers kwamen we bij de locatie uit die ik enkele dagen terug op het kaartje had aangegeven. En daar op een maïs stoppelakker, mooi aan het zicht en menselijke activiteiten onttrokken, bleken er zich inderdaad tussen de 2.500 en 3.000 ex. op te houden. Scannen leverde ook een enkele Grauwe Gans en slechts 1 Kolgans op. Helaas niet echt Taiga-verdachte rietganzen, wel weer een Toendra met een gele halsband (T67). Deze blijkt afkomstig van de regio rond de Peel in Nederland, op de grens van Noord-Limburg en Noord-Brabant, waar ze eind december nog signaleerd werd.

Een groep van 20 Staartmezen stak nog de sneeuwvlakte over en we zagen 2 Geelgorzen en een groepje van 15 Kneuen.

Vervolgens zijn we naar Put Rauw gereden. Buiten 3 ad. man Brilduikers konden we vanuit de Sunparks-hoek niets speciaals gevonden krijgen. Toen naar de Kanaalplas. Op het punt tegenover de Stortplas kwam een Roerdomp vlak voor ons doorvliegen richting Grote Zandput. Prachtig! Had daar aan de Kanaalplas waarschijnlijk gefoerageerd en vertrok naar z'n slaapstek. Of was het het ex. dat Rogier afgelopen dinsdag in de noordwesthoek van Put Rauw waarnam? Verder op de Kanaalplas 6 Grote Zaagbekken (3 man + 3 vr.) en erg veel Stormmeeuwen (die verzamelen zich daar nu voor en verkassen in de schemer naar Grote Zandput), Tafeleenden, Kuifeenden en Futen.

Tegen 17 uur kwamen we bij de Grote Zandput aan. Daar bevond zich Jan Delaet al (en Rogier kwam nog een praatje maken). Nog altijd is er een wak tegen de zandplaat aan. De lichtreflectie van het sneeuwdek zorgt ervoor dat we nu wat langer iets blijven zien. Een wijfje Blauwe Kiekendief viel na wat jagen in in het riet, en hetzelfde deed een (de?) Roerdomp, die weer de plas overstak naar z'n overnachtingplaats. Er kwamen nog maar 10 Grote Zaagbekken slapen (waarschijnlijk is door de ijsvorming een deel naar de Kanaalplas uitgeweken) en er riepen weer vanuit diverse hoeken Waterrallen. En toen was het wachten op de Rietganzen. Stipt tussen 17.15 en 17.30 uur kwamen ze weer invallen; een groep van circa 1.700 ex. uit N, voor het eerst een groep van circa 400 uit W en vervolgens circa 1.400 ex. uit NO. Het zijn grove schattingen, maar het waren er bij elkaar duidelijk aanzienlijk meer dan de afgelopen week steeds het geval is geweest.

En zo kwam er een einde aan de zoveelste schitterende winterdag. Dat er zo nog veel mogen volgen!

LEX PEETERS

Barre tijden voor de ijsvogels

Van oktober tot en met maart worden een keer per maand de overwinterende watervogels geteld. Sinds 1979/80 worden dergelijke tellingen systematisch in heel Vlaanderen georganiseerd. Met de tellingen wil men een inzicht krijgen in de aantallen, de trends en de verspreiding van watervogels die in de winter of tijdens de trekperiode in de wetlands in Vlaanderen verblijven. Bij elke telling gaan vrijwilligers op pad om zoveel mogelijk gebieden, die van belang zijn voor watervogels te bezoeken.

De telresultaten kunnen sterk beïnvloed worden door de weersomstandigheden. Op een donkere, mistige zondagochtend is de kans reëel dat men zelfs met een telescoop de overkant van grote waterplassen niet ziet. En ook langdurige vorst kan de tellers parten spelen. Zo bleven dit jaar de tellingen van januari en februari in het ijs steken, letterlijk. De meeste plassen lagen (bijna) helemaal dichtgevroren. Men noteerde verschillende "nul"-tellingen; geen pluim te bekennen.

De stevige winterse omstandigheden met veel sneeuw en langdurige vorst maakten ongetwijfeld heel wat slachtoffers onder de vogels en ander wild. Met enige bezorgdheid keken de tellers naar het aantal ijsvogels dat ze in de wintermaanden gezien hadden. Dat waren er bitter weinig. Het ijsvogelbestand kreeg in de winter van 2009 al stevige klappen en werd ook dit jaar verder uitgedund. De sneeuw of de koude zijn daarvoor niet de echte boosdoeners, wel de langdurige vorst. Als alle plassen, sloten, beekjes en zelfs de kanalen dichtgevroren zijn, is het voor de ijsvogel heel moeilijk om nog voedsel te vinden. Men schat dat in Nederland de helft van de ijsvogels de strenge winter van 2009 niet overleefd heeft. Dat zal in ons land niet veel beter geweest zijn. Ook tijdens gewone winters is de sterftegraad onder de ijsvogels groot. De soort weet zich in stand te houden door twee tot drie broedsels per jaar groot te brengen.

De ijsvogel is ongetwijfeld één van de mooiste vogels die we hier kunnen waarnemen. Het is een kleine (17 cm en amper 40 gr.), compacte en kleurige vogel met een relatief grote kop en snavel. De kop, nek, staart en bovendelen zijn glanzend kobaltblauw. De

Foto Jelle Van de Veire

onderdelen zijn oranjeroodbruin, de poten rood. Een zwart rond oog, een roodbruine oorstreek, een witte keel en witte neksijden maken het mooie kleurenpalet compleet. Ijsvogels kan je vinden bij ondiep, helder, langzaam stromend water met genoeg vis, voldoende dekking en zitplaatsen. Ijsvogels zijn immers vrij schuw. Hun vlucht is dan ook zeer snel (tot 80 km per uur) met snorrende vleugelslagen en gaat laag en rechtlijnig over het wateroppervlak, soms met plotselinge wendingen. Als je een ijsvogel hoort, moet je heel snel zijn om hem te zien, want binnen de kortste keren is hij weer verdwenen.

Ijsvogels eten vooral zoetwatervisjes en hebben daarbij heel veel geduld. Een ijsvogel kan een hele tijd roerloos op een overhangende tak naar een prooi zitten spieden. Als een prooi binnen zijn bereik komt, duikt de ijsvogel in het water, gaat kopje onder en komt met een visje in zijn bek terug boven. Die loodrechte stootduik wordt soms door wat "bidden" voorafgegaan. De ijsvogel hangt dan een paar seconden met zijn vleugels flapperend op eenzelfde plaats boven het water om dan pijlsnel toe te slaan. Ijsvogels maken een nest in zachte maar stevige oevers; ze graven er een tunnel in van ongeveer een meter lang, met aan het einde een rond nesthol, waarin jongen op een bed van visgraten worden groot gebracht. Wie meer wil weten over ijsvogels vindt zijn gading op www.ijsvogels.nl

LUC DAMEN

Op excursie met de Ecologische Werkgroep Meanderland

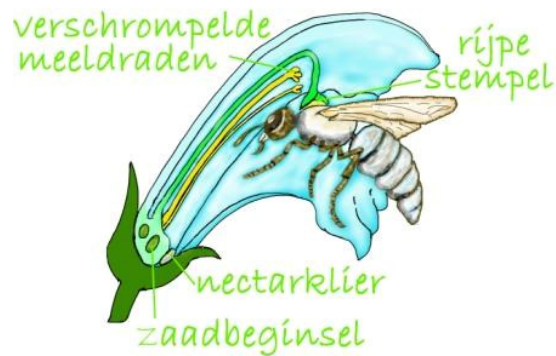
DE KWACHT – 17 APRIL 2010

Paarse dovenetel

De **Paarse dovenetel** (*Lamium purpureum*) is als plant uit de familie van de lipbloemigen een mooi voorbeeld hoe de bloem speciaal aangepast is om bestuiving door insecten te laten plaatsvinden. Als vroegbloeier is hij zeer geliefd bij hommelmkoninginnen en solitaire bijen die de onderlip als landingsbaan gebruiken. Bij de paarse dovenetel zit de nectar minder diep dan bij de andere dovenetelsoorten waardoor ook bijen met een kortere tong tot bij de nectar kunnen komen. Om bij de nectar te komen duwen de bijen tegen de rijpe meeldraden waardoor er stuifmeel op hun rug blijft kleven (zie fase 1). Wanneer de rijpe meeldraden hun stuifmeel hebben afgegeven zullen ze verschrompelen. Vervolgens zal de stempel rijpen (zie fase 2) en bevrucht kunnen worden door het stuifmeel op de rug van de bij die net een andere plant bezocht heeft. Hierdoor zal de bloem zichzelf niet bevruchten maar aan kruisbestuiving doen. Zelfs als de bloemen afvallen, produceren ze nog een beetje nectar om mieren te lokken. Vervolgens worden zaden (nootjes) door de mieren meegenomen en van het olierijk aanhangsel ontdaan (mierenbroodje), op deze manier worden de zaden verder verspreid.

Doorsnede: Bevruchting fase 1

Doorsnede: Bevruchting fase 2

Zandbijen

De **Grijze zandbij** (*Andrena vaga*) is fors gebouwd (13-15 mm) en heeft een zilvergrijze beharing op haar borststuk. Het achterlijf is vrijwel kaal en zwartglanzend. De mannetjes zijn duidelijk kleiner en hebben een witte "snor". Grijze zandbijen zijn pioniers en geschikte plaatsen zijn snel bewoond. Vanaf begin maart kan de Grijze zandbij al worden waargenomen tot ongeveer half mei. De wilgen waar ze hun stuifmeel halen moeten binnen een straal van ongeveer 250 tot 300 meter van de nestplaats staan. De nestgang wordt loodrecht naar beneden gegraven en is ten minste 25 tot wel 50 cm diep en aan het einde vertakt in zijgangen waarvan aan het einde verbrede broedcellen zitten.

De larve spint zich in hetzelfde voorjaar in en verpopt tijdens de zomer om als volwassen zandbij in haar eigen cocon te overwinteren. De Roodharige wespbij (*Nomada lathburiana*) is een nestparasiet van de Grijze zandbij. De larve van deze wespbij komt iets vroeger uit het eitje en eet eerst de larve en dan het voedsel van de Grijze zandbij op.

De **Zwartrosse zandbij (*Andrena clarkella*)** vliegt rond dezelfde periode als de Grijze zandbij op dezelfde plaatsen. In plaats van een grijsbehaard borststuk heeft deze zandbij een donkerrossige beharing. Ook deze zandbij maakt haar nest in de grond en verzamelt stuifmeel van wilgen. Bij somber en kil weer vliegen de zandbijen niet. Ze blijven stilletjes in hun holletje in het zand. De zandbijen houden van zon en warmte. Ze verzamelen stuifmeel en nectar waarmee ze een soort bijenbroodje maken voor in hun broedcellen zodat de larven voedsel hebben. Bij nat weer sterven veel bijenlarven door schimmels. De Vroege wespbij (*Nomada leucophthalma*) is de nestparasiet van de Zwartrosse zandbij.

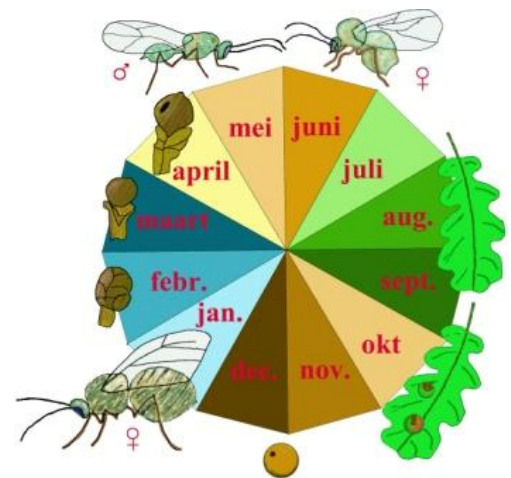

KEYFHEIDE MEERHOUT – 8 MEI 2010

Gallen

Een gal ontstaat omdat bepaalde insecten, door een biochemische prikkel, hun gastheer danig in de war sturen. Zo groeien er op geparasiteerde gastplanten rare knobbeltjes of andere woekeringen. Een feit is dat zich in deze vergroeiingen meestal insectenlarven huisvesten die verbazingwekkend praktisch alle celtypen van de plant kunnen stimuleren. Door in zulke gallen te wonen worden de vegetarische larven voorzien van steeds voldoende voedsel, prima beschermd tegen weersomstandigheden en vrij goed verborgen voor vijanden, al weten vogels soms de larven uit de gal te halen. Iedere galverwekker heeft zo zijn eigen galvorm en is vaak gebonden aan één waardplant, maar de waardplant kan meerdere soorten gallen hebben. Het is nog steeds een raadsel hoe de gastplant kan weten door welk soort galverwekker hij wordt aangevallen om zo de specifieke soortgebonden gal te vormen. Het is een mooi voorbeeld van een zeer complexe en intensieve relatie tussen planten en galvormers. Zo zijn er in ons land maar liefst een 60-tal soorten gallen die op de zomereik voorkomen. Galvormers kunnen plantenhormonen maken of namaken of stimuleren. Hoewel de hele gal uit plantenmateriaal bestaat, wordt de groei ervan geregeld door de galmaker. Veel soorten gallen op eik vallen in de herfst op de bodem en worden dan "aangevallen" door honderden schimmelsoorten. Toch weten de meeste exemplaren van de gallen zich te verdedigen tegen deze schimmels en komen ze intact de winter door zodat de galwesp in het voorjaar kan uitkomen. Soms is de galmaker verdrongen of opgegeten door een parasiet die op zijn beurt kan worden geparasiteerd door hyperparasieten. Over het algemeen brengen de galmakers geen bijzondere schade toe aan hun gastheer. Als de larve doodgaat, houdt de groei van de gal op.

Evolutie van een galappel

Op de linker foto zijn twee Galappels op een zomereikenblad te zien, zoals deze gallen de winter doorkomen.

Op de rechter foto is een Galappel te zien die door een bronswesp *Torymus* specimen werd geparasiteerd.

Foto: Galappel (*Cynips quercusfolii*)

Foto: Parasitaire bronswesp *Torymus* spec.

FOTO'S EN VERSLAG: PAUL WOUTERS EN MARIANNE HOREMANS

R&R voor al je ecologische, duurzame, ambachtelijke schilder en decoratiewerken

- ✿ Schilderen met natuurverven
- ✿ Kaleien: eeuwenoude schildertechniek
- ✿ Behangen
- ✿ Tadelakt: natuurproduct van kalk, waterafstotend
- ✿ Renovatie met leem en oude kalkbepoelingen (hydraulische luchtkalk)
- ✿ Kalkverven, mooi kleurenpalet
- ✿ Trassbezettingsrenovatie: voorloper van cement
- ✿ Plaatsing van fermacell-platen afgewerkt met kalkpleister
- ✿ Ook traditionele schilderwerken
- ✿ Informeer over al deze technieken of bestel je producten op 014/82.03.19 of 0496/90.44.98

René en Raymond Wils, Bergen 3 - 2490 Balen
014/81.76.85 - 0496/12.30.42 - 0496/12.49.29

rene-wils@hotmail.com
raymondwils@hotmail.com

*Natuurverf komt uit biologische teelt,
volledig composteerbaar, geen petrochemie,
geen giftige stoffen.
Goed voor jezelf, goed voor het milieu!*

jan kok tuinarchitectuur

0474 888 166 - regio Mol - info@jankok.be

totaalconcept tuin & landschap - hedendaagse & tijdloze tuinstijlen
exclusief tuinontwerp - aanleg tuinen - verhardingen - vijvers
boomverzorging - onderhoud van tuinen - particulier & bedrijven

Tuinvlindertelling 2010: 31 juli – 1 augustus

VLINDER MEE!

Tijdens het eerste weekend van augustus organiseert Natuurpunt voor de vierde maal een **nationaal vlindertelweekend**. Iedereen kan hieraan meedoen. De werkwijze is simpel: je zoekt op welke soorten er rondvliegen in jouw tuin en noteert van elke soort het maximum aantal exemplaren dat je tijdens het telweekend in de tuin zag. Het grootste aantal dat je op één moment waarnam, kan je invoeren op de website www.vlindermee.be.

Elk jaar tellen meer dan duizend gezinnen de vlinders in hun tuin. Door deze gegevens bijeen te leggen, krijgen we een beter zicht op de situatie van de dagvlinders. Vlinders tellen is dus niet alleen leuk, maar ook erg nuttig. Dagvlinders zijn immers heel gevoelige beestjes, ze reageren snel op veranderingen in milieu en klimaat. Het zijn dus goede indicators voor de kwaliteit van ons leefmilieu.

DAGVLINDERS IN NOOD

Helaas gaat het in Vlaanderen niet zo best met de dagvlinders. Bijna een derde van de inheemse soorten (19 van de 64 soorten) is uitgestorven en een ander derde is bedreigd. Ook vlinders die vroeger in bijna elke tuin zaten, zoals Dagpauwoog of Citroenvlinder, doen het erg slecht. Oudere mensen kunnen zeker getuigen dat het totale aantal vlinders dat nog boven een wegberm of grasland vliegt, veel lager is dan vroeger.

De belangrijkste reden van deze achteruitgang is het intensieve gebruik van ons landschap. Landbouwgebieden zijn zeer grootschalig en intensief, met nauwelijks ruimte voor insecten zoals vlinders of bijen. Openbaar groen bestaat heel vaak uit uitheemse beplantingen, waar voor onze vlinders niets te rapen valt. En de wegbermen worden zo vaak gemaaid dat insecten hun levenscyclus niet kunnen voltooien. Maar ook onze Vlaamse tuinen zijn meestal niet vlindervriendelijk. Bloemen zijn er meestal nog wel voldoende. Maar in een kortgeschoren gazon afgeboord met exotische planten, vinden vlinders geen planten om hun eitjes af te zetten.

Nochtans is het niet zo moeilijk om je tuin vlindervriendelijker te maken. Uit de cijfers van de vorige tuinvlindertellingen blijkt dat in tuinen met veel vlindervriendelijke maatregelen 6 keer meer vlinders worden geteld dan in tuinen met enkel een kortgeschoren gazon.

TIPS VOOR EEN VLINDERVRIENDELIJKE TUIN

---

1. Gebruik geen pesticiden: sporeistoffen doden niet alleen het onkruid of ongedierte, ze doden ook heel wat ander leven. Vogels die deze getroffen insecten opeten lopen bovendien het risico om vergiftigd te worden. Doe het daarom zonder. Beter voor jezelf, én voor het leven om je heen.
2. Vlinders houden van afwisseling. Zowel in de structuur van de tuin als in de hoogte van het gras. Laat daarom hier en daar een stuk ongemaaid, zodat vlinders er hun eitjes kunnen afzetten. Minder werk, en meer eten voor de vlinders. In het najaar kan je dit stuk best wel maaien om verruiging tegen te gaan. Voorzie ook zones die wat langer blijven staan, zodat vlinders er kunnen verpoppen of de winter doorbrengen. Om er voor te zorgen dat je tuin niet zou verwilderen, laat je volgend jaar best een ander plekje staan. Ook takkenhopen, hagen en houtkanten (liefst van inheems plantgoed) zorgen voor de nodige variatie en lekker warme hoekjes waar vlinders kunnen zonnen. Niet alle bloemen bevatten nectar voor vlinders. Sommige bloeiende planten trekken meer vlinders aan dan andere. Houd daar rekening mee bij het aanplanten van je tuin.

3. Overweeg of je inheemse bloemen kan planten in plaats van exotische soorten. Informatie over nectarrijke bloemen vind je in de brochure Vlinder mee! of op www.vlindermee.be onder Tuintips.
4. Voedsel voor rupsen: Inheemse planten worden vaak als onkruid beschouwd. Nochtans vormen klavertjes, grassen en zelfs brandnetels het belangrijkste voedsel van veel vlinderrupsen. Wie die nauwgezet uittrekt, verwijdert dus ook het voedsel van de rupsen.
De meeste vlinders gebruiken maar één of enkele waardplanten. Laat dus van alles wat staan, of reserveer een afgelegen hoekje voor de vlinders. De waardplanten van een hele reeks vlinders vind je op www.vlindermee.be onder Soorten.

Je vindt alle informatie op de website www.vlindermee.be: er staan foto's van de meest voorkomende vlindersoorten, je leest er hoe je de vlinders herkent en hoe je ze kan tellen en natuurlijk vind je er ook het telformulier.

Wie op de hoogte wil blijven van het laatste 'vlindernieuws', kan zich inschrijven op de gratis maandelijkse e-zine vlinder.flits via <http://www.natuurpunt.be/mijnnatuurpunt/Ezines.aspx>

Meer info:

www.natuurpunt.be/vlindermee - www.vlindermee.be - vlinders@natuurpunt.be

Steinerschool Novalis

Kleuter- en Lagere School

In het groen van een Kempische boerderij vind je onze school. Kinderen leren er met plezier, spelen naar hartenlust, verzorgen onze neerhofdieren en telen zelf groenten. Ideaal, ook voor jullie kind!

Wil je vrijblijvend info?
Poel 37, 2440 Geel
tel: 014/59.44.21
www.steinerschoolnovalis.be

Foto's An De Wilde

Zomerfeest in Belval – zaterdag 21 augustus

In het noorden van Frankrijk, tussen Reims en Verdun, ligt de Argonne-streek, een regio die druk bezocht wordt door Vlaamse natuurliefhebbers. Centraal in de Argonne vind je de vijvers van Belval (203 hectare), een schatkamer van biodiversiteit en een paradijs voor elke natuurgenieter!

Enige tijd geleden waren de vijvers van Belval zwaar bedreigd; de nieuwe eigenaar legde het grootste meer droog en besloot er voortaan maïs te verbouwen. Natuurpunt zette samen met 2 Franse zusterverenigingen en het lokale gemeentebestuur een reddingsactie op touw, die succesvol werd afgerond door de verkoop van de vijvers aan Natuurpunt en partners in de zomer van vorig jaar.

Gulle giften en sympathieke benefietacties brachten inmiddels al 110.000 euro bij elkaar, maar er blijft nog steeds een gat van 170.000 euro te dichten om de financiering van de aankoop helemaal rond te krijgen. Giften voor Belval blijven dus méér dan welkom op rekening **293-0212075-88** met vermelding '**gift project 1410 Belval**' (IBAN= BE56 2930 2120 7588, BIC = GEBABEBB).

Je bent van harte uitgenodigd op het jaarlijks zomerfeest in Belval, op **zaterdag 21 augustus**. Speciaal voor de gelegenheid is ons nieuwe biobier 'Belval' op vaten getrokken. Maar vóór er gefeest wordt, wordt er gewandeld en gewerkt in het gebied. Conservator Rik Desmet verzorgt geleide wandelingen, en wie een kleine bijdrage wil leveren aan het natuurbeheer, kan ter plaatse de handen uit de mouwen steken!

Mogen we u vragen **om vooraf in te schrijven voor het overheerlijke avondmaal**, bereid door de inwoners van het dorp? De prijs (exclusief drank) bedraagt 12,50 euro per volwassene en 10 euro per kind (-12 jaar). Graag reserveren via een mailtje naar belval@natuurpunt.be of een telefoontje naar Rik Desmet, 0497-87 56 14 of 09-386 46 63. Je kan het bedrag vooraf overschrijven op rekening **979-5554889-92**. Vergeet niet je keuze voor vlees of vegetarisch te vermelden! Rik kan je ook gouden tips geven over logies in de regio.

We maken er een onvergetelijk feest van. We verwachten je!

Meer info op www.natuurpunt.be/belval

Tuinbeurs en natuurhappening

De Maat – 11 & 12 september

Tijdens het **weekend van 11 & 12 september** organiseren Natuurpunt en het gemeentebestuur van Mol opnieuw een **grote tuinbeurs en natuurhappening in het kasteelpark van De Maat** in Mol-Rauw.

TUIN- EN PLANTENBEURS

Het oude kasteelpark van De Maat is een prachtig groen decor voor een feestelijke **Tuin- en Plantenbeurs**. Tientallen standhouders etaleren er een breed gamma van producten: planten en struiken, tuinmeubelen, snoeischaren, tuinbeelden, fruitwijnen, juwelen, ecologische reinigingsproducten, verrekijkers en boeken uit de Natuurpunt-winkel,... Kemp vzw verzorgt regelmatig een **demonstratie schapendrijven** met border collie. De beurs is **zaterdag en zondag geopend van 10 tot 18 uur**.

FLUISTERVAREN OP DE MAAT

Het hele weekend staan ook tal van activiteiten op het programma. Zowel zaterdag als zondag kan je met een **grote kano** een **fluistertocht** maken langs de gladde waterspiegels en de rietkragen van de Maatvijver. Wil je verzekerd zijn van een plaats aan boord, dan vermijd je best de drukke zondagnamiddag!

GROTE BARBECUE

Zaterdagavond vanaf 18 uur, tussen de sluiting van de tuinbeurs en de start van de Nacht van de Vleermuis (zie verder), verzamelen leden en sympathisanten van Natuurpunt aan de feesttent in het oude kasteelpark voor een gezellige barbecue met veel groenten en vlees van eigen Galloway-runderen. Voor de vegetariërs zijn uiteraard gezonde vleesvervangers voorzien. Prijs per persoon is 16 euro; voor kinderen -12 jaar betaal je slechts 9 euro. **Graag vooraf inschrijven** bij Jan Dirkx, 014-58 64 64 of 0479-42 68 74, j.dirkx@telenet.be, en het passende bedrag overschrijven op **rekening 431-0613481-23** van Natuurpunt Meanderland met vermelding 'barbecue X personen'.

NACHT VAN DE VLEERMUIS

Zaterdagavond om 20u wordt de aftrap gegeven voor de '**Nacht van de Vleermuis**'. Na een boeiende presentatie over deze fascinerende zoogdieren trekken we de nachtelijke natuur in, gewapend met schijnwerpers en 'bat-detectors' om rondfladderende vleermuizen op te sporen. Ondertussen verleiden we met lichtbakens ook tientallen soorten **nachtvinders** om zich te tonen aan het publiek. Afspraak om 20u op de binnenkoer!

DAUWTRIP MET ONTBIJT

Zondagochtend om 7u en 8u verzamelen de vroege vogels op de binnenkoer van het kasteelpark voor een **dauwtrip** door De Maat. Na de ochtendwandeling, vanaf 9u, wacht een ontbijtbuffet met onder meer spek met eieren. Voor het ontbijt (6 euro per persoon) is inschrijving verplicht: contacteer Jan Dirkx, 014-58 64 64 of 0479-42 68 74, j.dirkx@telenet.be, en schrijf het passende bedrag over op **rekening 431-0613481-23** van Natuurpunt Meanderland met vermelding 'ontbijt X personen'. Uiteraard mag je ook komen ontbijten en nadien de tuinbeurs bezoeken.

VRIJ WANDELEN DOOR DE MAAT

Op **zondag** is het hele natuurgebied, inclusief de afgesloten delen, toegankelijk voor het publiek. Een uitgestippeld **wandelparcours** voert je langs **landschapsposten** waar enthousiaste vrijwilligers van Natuurpunt uitleg geven over allerlei aspecten van natuur en landschap. Je wandelt er tussen de **Schotse hooglandrunderen** en **Noorse fjordenpaarden** die De Maat begrazen.

TOEGANG

De toegang tot de tuinbeurs en de natuurhappening kost 2,50 euro per persoon. **Leden en nieuwe leden van Natuurpunt betalen slechts 1 euro.** Voor de kanotochten wordt een bijdrage van 5 euro gevraagd.

AFSPRAAK AAN DE FEESTTENT

Afspraak voor alle activiteiten aan de **feesttent op de binnenkoer van het kasteelpark, De Maat 4, 2400 Mol, langs de Postelsesteenweg** (= N136, baan van Balen naar Postel) ter hoogte van Sas 3 en restaurantboot De Kleppende Klipper.

PARKING EN PENDELTREINTJE

Wie met de wagen komt tussen 10 en 18u, parkeert op de **parking van Sun Parks Kempense Meren** (inrit op de Postelsesteenweg). Een pendeltreintje brengt je gratis naar De Maat en terug. 's Ochtends en 's avonds kan er geparkeerd worden in de dreef tegenover het domein.

Meer info: Jan Loos, 0475-55 68 42, jan.loos@natuurpunt.be

Digi-avond Netebronnen – vrijdag 8 oktober

Tijdens de tellingen mooie plaatjes geschoten? Ben je alléén op pad geweest of heb je tijdens een groepswandeling mooie belevenissen kunnen vastleggen? Laat anderen hiervan meegenieten! De digitale avond in het Ecocentrum in Mol-Rauw is hiervoor dé gelegenheid!

Leden van Natuurpunt Meanderland kunnen dan een overzichtje van hun belevenissen projecteren op het witte doek. Misschien voor jou wel de gelegenheid om uw première te maken. PC en beamer staan ter beschikking. Voor praktische regelingen gewoon even contact opnemen met Fons Van Vlerken.

We nodigen hiermee ook iedereen uit om deze avond tegen 20 uur af te zakken naar het Ecocentrum om mee te genieten van al dit moois.

Meer info: Fons Van Vlerken, tel. 014-317633, e-mail: alfons.van.vlerken@telenet.be

Foto's Fons Van Vlerken

Dagboek paddenoverzetactie 2010

MAANDAG 1 FEBRUARI

Afspraak met de technische dienst van de Stad Geel om in de eerste week van februari schermen te plaatsen in de Amerikalaan, in Wilders en in Voort. De winter is echter streng en de grond erg bevroren. Michel Joosten van de Mina-ploeg laat weten dat het onmogelijk is om een spade in de grond te steken. De afspraak wordt verzet naar volgende week.

DINSDAG 2 FEBRUARI

Werkvergadering met de Geelse paddenwerkgroep. Evalueren van de actie van 2009 en nagaan of er ook dit jaar genoeg paddenoverzetters zijn en of het nodige materiaal voorhanden is. Vergaderen is geen hobby voor de werkgroep. Ik ben blij dat 7 van de 14 actieve vrijwilligers aanwezig zijn. De taakverdeling wordt besproken. Carine schrijft de scholen die willen helpen aan.

ZATERDAG 6 FEBRUARI

Persmededeling verzonden om de actie van 2010 aan te kondigen.

MAANDAG, 8 FEBRUARI

Het vriest dat het kraakt en de pers vraagt ook foto's. Ik heb alleen foto's van de vorige jaren en van padden op straat. Misschien is het beter te wachten op foto's van dit jaar. De trek is nog niet begonnen, maar allicht zullen de padden na volgende week ontwaken en de lokroep van de natuur gaan volgen.

DINSDAG 9 FEBRUARI

"Geachte, Ik ben zeer geïnteresseerd in de paddentrek. Zou het mogelijk zijn om een werkbundel op te sturen en eventueel ook data wanneer de paddenoverzet activiteit kan doorgaan? Groetjes, Juf Liesbeth, 3de leerjaar top@punt."

"De paddentrek is dit jaar nog niet begonnen, gezien de vriestemperaturen 's nachts. Maar midden maart zal hij zeker op gang komen. Daar jij bij de eersten bent die reageert, kan je zelf een dag in de week kiezen. Wij passen ons dan aan. De activiteit duurt iets meer dan een uur. In bijlage zend ik je een PowerPointvoorstelling. Jeannine".

DONDERDAG 11 FEBRUARI

"Ik zou graag op 15, 16 of 18 maart willen komen. Liefst in de namiddag, want dan heb ik het 3de en het 4de leerjaar samen voor W.O. Groeten, Liesbeth".

"Ik hou die dagen vrij, maar heb een probleem met de namiddag. Padden trekken ook en vooral 's nachts en vallen dan in de emmers. Wanneer jullie in de namiddag komen moeten ze te lang in de emmers blijven. Zie jij een oplossing? Jeannine".

DINSDAG 16 FEBRUARI

Het blijft vriezen en de mensen zijn de winter meer dan beu. Positivo's zeggen dat we door de koude minder geplaagd zullen worden door muggen en andere steekbeestjes.

MAANDAG 22 FEBRUARI

Het weer is omgeslagen en de Mina-ploeg kan ondanks de regen schermen plaatsen. In 2009 werden nogal wat steunijzers gestolen. Ondanks steun van de KHK hebben we er veel te kort zodat de schermen bij de minste wind plat gaan liggen. De Stad Geel zal er bijmaken. Intussen worden we voortgeholpen door de zoon van Jean-Pierre.

DINSDAG 23 FEBRUARI

We trachten de emmers elk jaar op ongeveer dezelfde plaats in te graven. Dat is nodig om de paddenoverzet gedurende opeenvolgende jaren te kunnen evalueren. Vandaag de emmers aangepast in de Amerikalaan. Het regent pijpenstelen. Ik wou dat het terug vroom.

WOENSDAG 24 FEBRUARI

Bijna onmiddellijk na het plaatsen van de schermen kwam de paddenoverzet zelf op gang. Maandagavond kwamen al 8 padden in de bekwame handen van Krista terecht. Dinsdagmorgen vond ik in totaal 72 amfibieën. Hierbij een koppeltje padden en twee vrouwtjes. Normaal gezien komen vrouwtjes en koppeltjes later dan de mannetjes. Vond ook twee **Vinpootsalamanders**.

"Voorters, wij zijn jullie niet vergeten en komen vrijdag jullie schermen verstevigen met langere piketten (met dank aan de zoon van Jean-Pierre). Jeannine".

DONDERDAG 25 FEBRUARI

"Goede middag, Ik zou graag iets voorzien voor de paddentocht in de Schooldreef van Mol-Rauw. Heb de gemeente al gecontacteerd en ze willen wel materiaal kopen als ik kan zeggen wat ik nodig heb en hoe ik te werk zal gaan (ik ben momenteel alleen, maar kan misschien naar de school of de jeugdbeweging gaan in Mol-Rauw?). Kan je mij helpen om dit aan te pakken? Misschien kan ik eens langs komen in de straten waar jullie bezig zijn? Dank je, Martine". Zo'n initiatief verdient steun en ik spreek met Martine af om onze locaties zaterdag te bezoeken.

VRIJDAG 26 FEBRUARI

Schermen verstevigd in Voort. Regen, regen en nog eens regen... Lekker trekweer voor de padden. Op het bord in de Amerikalaan noteren we er al meer dan 400. Veel Vinpootsalamanders gaan mee op stap. Op die manier zal de trek snel gedaan zijn.

ZATERDAG 27 FEBRUARI

Samen met Martine op stap. Vreemd... in de Amerikalaan vinden we slechts 13 padden. Sedert de start van de actie waren het er dagelijks 75.

MAANDAG 1 MAART

"Geen padden. Na de storm van dit weekend de platen uit de gracht gehaald. Schermen zo goed als mogelijk teruggeplaatst. Leo Otten"

DINSDAG 2 MAART

"Beste Jeaninne, Ik heb een tijdje geleden je mail al beantwoord, maar nog geen antwoord gekregen. Ik kan in de voormiddag ook. Zou wel graag zo snel mogelijk een antwoord hebben, want ik moet nog voor vervoer zorgen. Groetjes, Liesbeth"

De scholen worden ongeduldig maar zo lang er geen padden zijn kan ik geen datum vastleggen.

ZONDAG 7 MAART

Nog steeds geen padden!

DONDERDAG 11 MAART

De temperatuur zakt beneden -3 °C. Geen paddentrek dus. Als koudbloedige diertjes hebben ze een temperatuur boven 5°C nodig om soepel te kunnen bewegen.

VRIJDAG 12 MAART

Als ze nu niet snel gaan komen kruip ik zelf onder de bladeren en val in winterslaap!

MAANDAG 15 MAART

Tot driemaal toe moesten we dit jaar al klassen uitstellen en dus kinderen ontgoochelen. Vandaag toch maar op stap gegaan met een klasje van SAIO. En warempel de weergoden waren ons gunstig gezind! Ze hadden vannacht de padden met een klein regenbuitje gewekt! 24 werden er door voorzichtige kinderhandjes over de straat gedragen naar de vijver, waar ze onder een dik bladerdek verborgen werden voor reigers, kraaien en bunzings die zelfs padden uit de emmers durven halen. Als het vanavond donker is en ze terug wakker worden kunnen ze de laatste meters naar hun poel veilig afleggen.

DINSDAG 16 MAART

Vandaag te veel van het goede: 338 padden. Juf Liesbeth kon eindelijk komen met haar klasjes. Ze bewonderden padden in alle variaties.

"Het was prachtig, volgend schooljaar zou ik graag terugkomen met andere kinderen. Super werk dat jullie leveren! Juf Liesbeth".

"Altijd welkom met je voorbeeldige leerlingen. Ze hebben hun diploma van overzetter dubbel en dik verdiend. Jeannine".

VRIJDAG 19 MAART

Met het derde leerjaar van SAIO op stap. Onder leiding van Karin en Leon zetten ze 540 padden over. De padden blijven ook overdag trekken en zijn onder het bladerdek zelfs niet rustig te krijgen. Hun neus staat naar het water. 's Avonds komt een radioreporter van FM Geel een interview afnemen. Paul van de avondploeg zet tot 1u30 padden over. Maar in die drukte steelt weer iemand een 15-tal ijzers, zodat de schermen over een lengte van 20 meter plat liggen.

ZATERDAG 20 MAART

"Even een vraagje over de padden van de Wildersedijk. Wij zijn al 2 dagen om 19.30 u gaan kijken. Onze dochter van 4 jaar is heel benieuwd hoe de padden overgezet worden. Wanneer doen jullie dit? Onze dochter heeft er zeker 15 gevonden op de weg en overgezet. Alvast bedankt, Joris."

"Op de Wildersedijk worden ze overgezet om 8 uur 's morgens door Modest Van De Perre. Hij woont in het huis recht over de afspanning. In het weekend helpt de Geelse paddenwerkgroep. In de Amerikalaan worden ze ook 's avonds overgezet omdat het daar gaat over duizenden padden. Daar is het veiliger om met je dochttertje te komen kijken en zie je ook vaak salamanders. Dit weekend is de paddentrek op haar hoogtepunt. Bedankt voor het overzetten van de 15 padden." "In bijlage de telling van deze morgen aan de Amerikalaan... 552 stuks. Geboortebeperving? Daar hebben die padjes nog nooit van gehoord zeker? Hilde".

ZONDAG 21 MAART

"Voort: auto's razen als gekken voorbij, een slagveld achterlatend voor en achter de omheining. Ik word er niet goed van. Ik kan de slachtoffers niet meer tellen: 25,29,32... ik kan het niet bijhouden. Ik heb er zeker 23 levend kunnen overzetten. Magda".

"Vrijdagavond moest ik naar de Amerikalaan voor een reportage met FM Geel en ik heb er zeker 90 dood gevonden in Kievermont en 30 in de Belgiëlaan. Jean-Pierre, ze waren echt niet te tellen, zelfs de reporter stelde voor om de straten af te sluiten tijdens de paddentrek. Dat zou natuurlijk fantastisch zijn. Jeannine".

MAANDAG 22 MAART

"Het was een spectaculaire week waarbij alle records werden gebroken: voor de Europawijk staat de voorlopige teller op 3.613 stuks (tegenover een totaal van 2.614 in 2009). Het beste resultaat ooit; voor Wilders is het voorlopig totaal 477 stuks (tegenover een totaal van 301 voor 2009). Het beste resultaat sinds 2005; voor Voort bedraagt het voorlopige totaal 290 stuks (tegenover een totaal van 213 in 2009) en dus uiteraard het beste resultaat sinds het begin van de overzet hier.

Negatief is wel dat door de massale trek, geconcentreerd op een paar nachten, het aantal slachtoffers ook vrij hoog ligt... Jean-Pierre & Nan".

ZONDAG 28 MAART

"Kan het zijn dat ze alleen terugtrekken nu? Nog enkel padden vóór de schutting gezien. Leo".

MAANDAG 29 MAART

"Dag paddenoverzetters, als je van mij een berichtje krijgt is er meestal licht aan het einde van de tunnel. Vanmorgen nog 6 padden in heentrek en 75 padden in terugtrek. De laatste dagen nogal wat kleine padjes (2 cm) gehad. Sommige zaten met hun kop vast in de geboorde gaten van de emmers. Ook nogal wat padden die gekwetst waren door het pikken van kraaien en eksters. Ik vind het opportuun om nu te stoppen met de paddenoverzet. Woensdagmorgen zal de technische dienst de schermen afbreken. Tot dan vraag ik nog van iedereen een kleine inspanning. Modest, ze komen eerst naar jou. Tim, wil jij woensdagavond gaan kijken of de schermen weg zijn in de Amerikalaan?

Ik wil alle leden van de werkgroep graag bedanken voor de geleverde inspanningen. Het is een jaar geweest om nooit te vergeten. Massale trek, en in de periode dat de trek stilviel ijzige wind en vrieskou, maar jullie moesten toch gaan kijken of er geen andere slachtoffertjes in de emmers lagen. Bedankt, iedereen en zeker ook Jean-Pierre, voor het regelmatig brieven van de trek, waardoor we contact met elkaar hadden. Jeannine".

WOENSDAG 31 MAART

"Heb vanmorgen nog de hulp gekregen van de kleinzoon van een buurvrouw in de Amerikalaan. Achteraf ook nog een warme tas koffie gehad en lekker Duits brood. Ben ferm verwend."

De eindresultaten zijn te zien op www.natuurpunt.be/geel-meerhout via de link werkgroepen en dan klikken op padden en onder de rubriek "Resultaten.Wilders Amerikalaan en Voort"

Jeannine Simonis

2010 soortentelling in het Buitengoor/Meergoor

2010 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het internationaal jaar van de Biodiversiteit. Om de achteruitgang van de soorten planten en dieren onder de aandacht te brengen, richtte Natuurpunt een biodiversiteitweekend in op 22 en 23 mei 2010. Tijdens het biodiversiteitweekend was de uitdaging om samen met Natuurpunt minstens 2010 verschillende soorten planten en dieren waar te nemen. Via "Waarnemingen.be" werd de stand bijgehouden. Het weer was ideaal om zoveel mogelijk soorten te tellen en ook Natuurpunt Netebronnen deed mee aan dit initiatief. Zo werden er in het Buitengoor/Meergoor 344 verschillende soorten geteld en belandde het natuurgebied op een mooie 7de plaats in de rangorde van de meeste biodiverse gebieden. In totaal werden 3.211 soorten geteld zodat de doelstelling van 2010 soorten ruimschoots gehaald werd. Iedereen hartelijk bedankt voor de geboden hulp.

Paul Wouters en Marianne Horemans